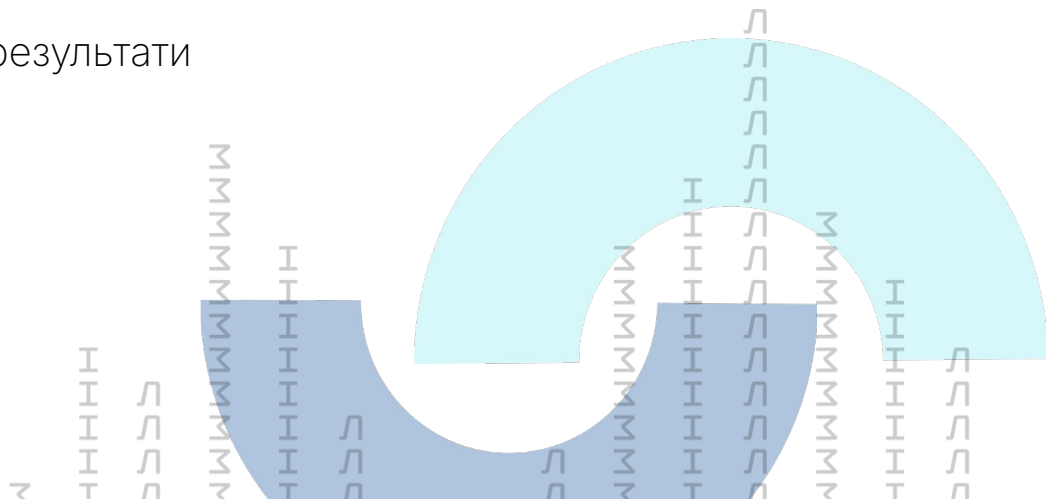

Київ, 2026

Функціонування груп міжпарламентських зв'язків Верховної Ради України

Презентація дослідження: ключові результати та рекомендації

Про нас та нашу місію

Лабораторія законодавчих ініціатив працює як класичний think tank з 2000 року.

Понад 25 років ми аналізуємо роботу парламенту і виконання реформ, посилюємо державні інституції і громадянське суспільство.

Наша місія

- Підтримувати стійкість й інституційний розвиток ключових державних інституцій
- Впливати на законотворчий процес та формування державних політик, аби ухвалені рішення були зважені й обґрунтовані

Дизайн дослідження

Дослідження поєднує три компоненти

Глибинні інтерв'ю з народними депутатами, а також з парламентарями країн-партнерів, які працювали з українською стороною, з керівниками та активними членами груп дружби, послами України

Контент-аналіз 43 річних звітів груп дружби з країнами ЄС за період 2022–2025 років

Міжнародний досвід функціонування груп дружби у парламентах країн-членів ЄС

Мета дослідження — зафіксувати системний рівень функціонування парламентської дипломатії і виявити ключові виклики, з якими стикаються групи міжпарламентських зв'язків

1/2 Що вдалося з 2022 року

Після початку повномасштабного вторгнення роль парламентської дипломатії України суттєво змінилася

- Сприймається як один з **основних напрямів** діяльності Верховної Ради
- Народні депутати стали відігравати ключову роль у **зовнішньополітичній адвокації** України

2/2 Що вдалося з 2022 року

Активність парламентської дипломатії дала конкретні результати

- Розширилася **географія міжпарламентської взаємодії**, зокрема завдяки активізації відносин із країнами Глобального Півдня
- Україна отримала або **розпочала оформлення статусу спостерігача** в парламентських асамблеях, доступ до яких раніше був обмеженим
- Підтримка **міжнародної коаліції на користь України** та просуванню рішень щодо військової, політичної й гуманітарної допомоги
- **Візити іноземних парламентарів**: поїздки до Бучі та прифронтових регіонів, відвідування тренувальних баз, зустрічі з військовими

Найефективніший ресурс парламентської дипломатії — персональні контакти українських депутатів

Як це працює

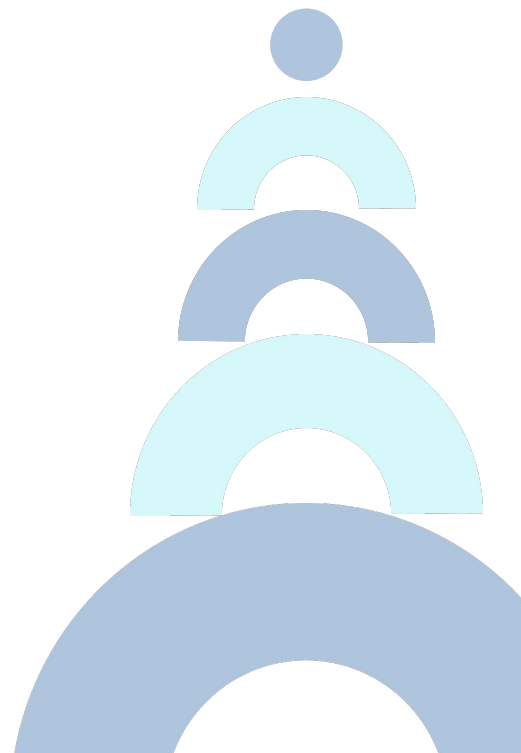
- Зв'язки на рівні людей, спільна історія, повторювані зустрічі
- Довіра, неформальний доступ до потрібного співрозмовника
- Гнучкість і швидкість, недоступні для традиційної міжурядової дипломатії

Структурна вразливість

- Слабо передається іншим депутатам
- Практично не передається між скликаннями
- Персональний контакт схильний до монополізації та зникає разом з людиною, яка йде з посади

5 системних викликів у функціонуванні груп

- ① Фінансування
- ② Звітування
- ③ Координація
- ④ Компетенція
- ⑤ Комунікація і конкуренція

1

Фінансування

Ресурси на діяльність та базові представницькі витрати доводиться шукати самостійно
Запрошення приймаючої сторони, донорська підтримка, ГО, міжнародні фонди,
власні кошти депутатів

↓ Три наслідки

1. Обмеження можливостей діяти 2. Нерівність участі 3. Послаблення інституційної
підзвітності

↓ Розрив між політичною значущістю і інституційними умовами

Депутати тримають цей розрив своєю ініціативою, але це не є сталим інституційним
рішенням

Важливо, що навіть за цих умов міжнародна робота не зупинилася

2 Звітування

Звітування існує як процедура, але не завжди працює як інструмент аналізу і планування наступних дій

- Звіти часто подаються у довільній формі, яка не завжди дозволяє зрозуміти зміст роботи
- Депутати не бачать, що відбувається з документами після подання. Звіт передається в апарат і немає зворотного зв'язку чи видимої роботи з ним
- Прямий наслідок — втрата інституційної пам'яті

Непублічність більшості звітів послаблює зовнішній контроль та не сприяє депутатам, які виконують реальну роботу: **без публічних звітів їхня робота залишається невидимою**

3

Координація, яка залежить від людини, а не від системи

Назовні: МЗС — групи — партнери

- У трикутнику «МЗС — групи — партнери» фіксується брак систематизованої взаємодії
- МЗС не має достатнього ресурсу для системного відстеження більш ніж 100 груп
- Частина груп інтегрована в загальну зовнішньополітичну лінію, частина — ні

Всередині груп

- Формати комунікації всередині групи, поширення напрацювань серед членів, наявність або відсутність спільного чату — усе це індивідуальні рішення, які варіюються від групи до групи

4

Компетенція

Переваги

- Знання мови, попередній досвід роботи чи навчання у відповідній країні

Галузева експертиза профільного

- комітету

У багатьох групах керівники і активні

- учасники є експертами з напрямку

Виклики

- Недостатній мовний або фаховий рівні для ефективної побудови персональних зв'язків

- Учасників не завжди підбирають за фаховістю або релевантністю до теми візиту

5

Комунікація: One Voice та узгодженість

Узгодженість позицій зберігається

1. У протидії Росії 2. Санкціях 3. Військовій допомозі

Узгодженість стає вибірковою у ширшому полі міжнародної комунікації, особливо у неформальній частині, де кожен депутат діє від власної позиції або позиції своєї політичної сили

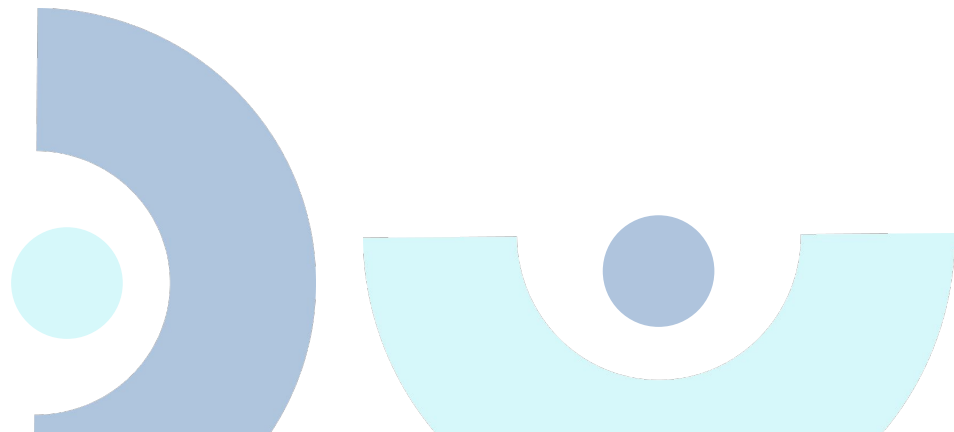
**Ризик перенесення внутрішньополітичної конкуренції у зовнішньополітичний вимір
— партнери отримують менш цілісний сигнал щодо українських пріоритетів**

5

Конкуренція

Проявляється **у боротьбі за керівні посади** в групах, участі у делегаціях, контролі над контактами

Передача зв'язків з партнерами між депутатами є обмеженою, оскільки самі контакти сприймаються **як політичний ресурс**

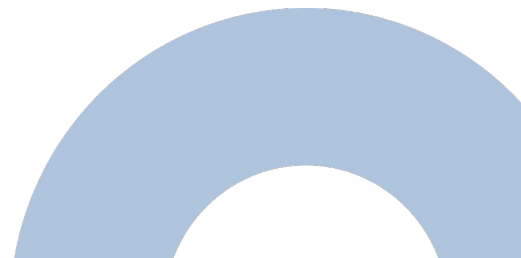
Наскрізний патерн: персоналізація

Ключове питання — не як зробити роботу менш персональною, а як утримати баланс між персональним механізмом та інституційною пам'яттю

- Наскрізна риса, яка проходить через чотири з п'яти викликів — персоналізація
- Без персональних контактів депутатів, довіри і неформального спілкування зовнішньополітична діяльність Парламенту скоріше частково **дублюватиме функції МЗС**, а не буде іншим треком
- Персональний контакт залишається персональним, але частинка від нього **має залишатися в інституції**

Рекомендації для депутатів і груп дружби

- створення уніфікованого шаблону звітності
- регулярні координаційні збори всередині груп
- дублювання звітів керівництву групи паралельно з поданням у секретаріат
- формування делегацій із політичним балансом коаліції та опозиції

Готові шаблони звітування

Шаблон індивідуальний після відрядження

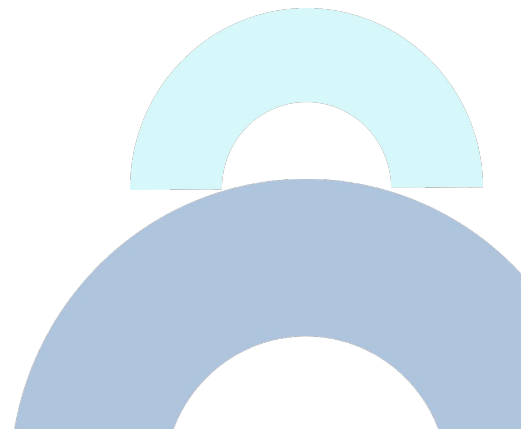

Шаблон річний груповий

Рекомендації для ВРУ загалом та Апарату

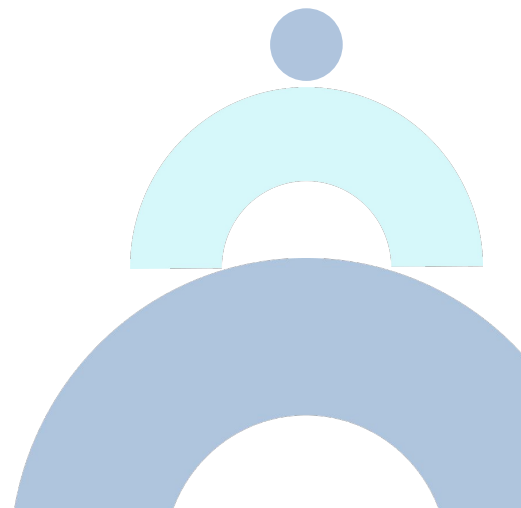
- створення механізму фінансової підтримки груп дружби, насамперед із країнами ЄС
- системний збір і зведення статистики парламентської дипломатії в єдиний річний звіт Парламенту
- додавання річних звітів груп на відповідні сторінки сайту Верховної Ради

Рекомендації для комітетів

з питань зовнішньої політики та з питань євроінтеграції

- запровадити практику проведення регулярних спільних стратегічних сесій з керівниками груп дружби із державами-членами ЄС, щоб узгоджувати пріоритетні теми та цілі адвокації
- запровадити практику дублювання індивідуальних звітів груп міжпарламентської співпраці з державами-членами ЄС до Комітету з питань європейської інтеграції

Корисні QR-коди

Читати дослідження
у PDF-форматі

Сайт та соцмережі ЛЗІ

